

„Какво място имат бежанците и вътрешно разселените лица в Дневния ред за развитие на света?“

Според ООН 7 600 000 души са станали бежанци през 2012 г. Това означава, че един човек се разселва на всеки 4,1 секунди. Върховният комисар на ООН за бежанците Антониу Гутериш интерпретира тези цифри, заключавайки, че „Всеки път, когато мигнем с очи, някой човек е принуден да бяга“¹.

Колкото и тъжно да звучат тези данни, фактите говорят сами за себе си. **Огромният проблем с бежанците и вътрешно разселените лица се разраства с всеки изминал ден и следва да намери основно място не само в неотложните мерки, които ще бъдат взети за разрешаването му до края на тази и през следващата година, но и в новия дневен ред за развитието на света след 2015 г.**

Според последния доклад на Върховния комисариат на ООН за бежанците (ВКБООН), кризата в Сирия е считана за основен фактор за разселване по света². Конфликтът в Сирия е причинил най-сериозната бежанска криза за последните 20 години, като толкова голям брой хора, избягали от домовете си, не е имало от геноцида в Руанда през 1994 година. Хуманитарната криза обхваща и съседните страни, а ситуацията се ускорява по начин, който представлява не само драматичен хуманитарен проблем за хората, но е също така и огромна заплаха за мира и сигурността в региона и по света.

През последните години, все повече се говори за проблемите на бежанците и вътрешно разселените лица и на различни равнища се полагат усилия за решаване на техните проблеми. Не можем да отречем, че Върховният Комисариат на ООН за бежанците успява да постигне определен напредък по отношение на хуманитарната помощ и създаването на организации, които работят заедно за намирането на трайни решения за проблемите, свързани с разселването. В много случаи, обаче, липсата на политически решения за разрешаване на кризите, които на практика причиняват разселването, остава основна пречка за фактическото намиране на трайни решения.

Освен това, докато програмата за развитие на ООН има особен акцент върху подкрепата за реинтеграция в контекста на по-широките усилия за икономическо съживяване, то е ясно, че предизвикателствата пред развитието на бежанците и вътрешно разселените лица несъмнено надхвърлят въпроса за елементарното

---

¹ <http://www.unhcr.org/51c071816.html>

² Пак там

осигуряване на тяхното препитание. В тази връзка, що се отнася до въпроса за Дневния ред за развитие на света след 2015 г. е важно да се отбележи, че въпреки че е постигнат значителен напредък по отношение на изпълнение на целите на хилядолетието до този момент, напредъкът не би могъл да бъде пълен, докато някои групи систематично не могат да се възползват от прогреса в развитието и предимствата на мирните процеси.

Ето защо, е от изключителна важност да има целенасочена политика за реализиране на Целите на хилядолетието за развитие сред бежанците и вътрешно разселените лица. В допълнение, е важно да се гарантира, че въпросите за неравенството и по-специално намаляването на хоризонталните неравенства са надлежно включени в дневния ред за развитие на света след 2015 г. Това е от голямо значение за разрешаването на проблема с разселването, тъй като често именно устойчивостта на хоризонталните неравенства подкопава преследването на трайни решения за вътрешно разселените лица.

В последните години, голяма част от дебатите за откриването на трайни решения за проблемите на разселените лица често са фокусирани върху предизвикателството да се осигури сътрудничеството между институциите за хуманитарна помощ и развитие. Това, което се изпуска, обаче, е необходимостта от активното участие на организациите за укрепване на мира в решаването на проблемите на разселените лица, предвид факта, че именно войните са основната причина за напускането на техните домове.

Укрепването на мира - като процес, който в основата си е свързан с конструктивен диалог, обвързване и ангажираност на институциите - е ключов елемент за вземането на трайни решения. Вътрешно разселените лица и бежанците трябва да имат възможност да участват в този диалог за укрепването на мира, както на местно, така и на национално ниво, като те трябва да бъдат активно включени и в процесите за дългосрочно установяване на мирни отношения след приключването на съответните конфликти. Насърчаването на равнопоставено участие, като неизменна част от укрепването на мира, означава, че вътрешно разселените лица следва да могат да участват пълноценно в политическите процеси, макар че истинското предизвикателство се простира далеч отвъд политическото участие. За да бъдат усилията за разрешаване на проблема с разселването и укрепването на мира успешни и устойчиви, вътрешно разселените лица трябва също да имат достъп до социални услуги и да участват в икономическия живот на равни начала с всички останали. Усилията за реформиране или създаване на нови институции в контекста на процесите за укрепване на мира трябва да бъдат гъвкави и да обръщат специално внимание на начините, по които

хоризонталните неравенства между групите могат да увеличат риска от бъдещо насилие, с оглед на неговото предотвратяване. Това налага предприемането на целенасочени действия, които да ограничат потенциалната маргинализация на вътрешно разселените лица, както и да гарантират достъпността на услугите в отдалечените райони, към които същите могат да се върнат.

Без значение дали разселените лица ще се върнат към предишните си домове, ще се интегрират локално или ще заселят на друго място, **намирането на трайни решения за разселването изисква тясно сътрудничество между организациите за развитие, хуманитарна помощ и укрепване на мира, включително и на засегнатите правителства, донори, международни организации и представители на цялото гражданско общество.**

За да се намери изход за решаването на глобалния проблем с бежанците и вътрешно разселените лица, би спомогнало на първо място намирането на изход с най-сериозната бежанска криза за последните 20 години - кризата в Сирия, от която пряко е засегната и нашата страна.

Над 2 милиона сирийци вече са напуснали страната си и се намират във временни убежища в съседните Турция, Ливан, Йордания и Ирак. В същото време Европа е дала съгласието си да приюти едва 10 хиляди бежанци³, по-голямата част от които съсредоточени в Германия и Швеция. От началото на годината над 11 хиляди мигранти са влезли в нашата страна от Турция. И въпреки че този брой е само капка в морето от близо 2 милиона бежанци, които се намират в съседните на Сирия страни, той несъмнено надхвърля капацитета на страната ни, която – за никого не е тайна, е най-бедната страна в Европейския Съюз.

В края на месец ноември тази година Европейската комисия предоставя 5 656 000 евро⁴ на България за справяне с нарасналия емигрантски поток и подобряването на условията на бежанците на територията на държавата. Това от което страната ни има нужда обаче е солидарно разпределяне на отговорността и приемане на бежанци и от останалите държави-членки, защото за справяне със ситуацията е необходимо да има общ, координиран подход, както на регионално, така и на европейско и световно ниво.

Едно от възможните решения на проблема е изготвянето на европейска програма за прием на бежанци, в която **разпределението на бежанците да става равномерно и според броя на населението и икономическата мощ на съответната държава.** А не

³ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52013JC0022:BG:HTML>

⁴ http://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/syria_en.pdf

както досега „десетина страни да приемат 90% от търсещите убежище“⁵. Това становище на евродепутатката от групата на либералите Надя Хирш е може би най-разумният подход, който Европа може предприеме за справяне с кризата, с който да покаже истинската си съпричастност към хилядите нуждаещи се от помощ сирийски бежанци. Приемайки ги и социализирайки ги, защото те са неизменна част от новия Дневен ред за развитие на Света.

---

⁵ <http://www.dw.de/the-eus-hodge-podge-syrian-asylum-policies/a-17085813>